

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КАФЕДРА ІНСТРУМЕНТАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О. Б. Жильцов

«08» 02 2017 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФОРТЕПІАНО

Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»
Професійне спрямування «Сольний спів»
Освітній рівень – другий (магістерський)

Інститут мистецтв

2017 – 2018 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом. Структура типова.
Заступник директора з науково-методичної

та навчальної роботи

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 1463/17

(підпис) (прізвище, ініціал)
«   » 20 17 р.

А.О. Таранник

Робоча програма навчальної дисципліни «Фортепіано» для студентів галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво» професійного спрямування «Сольний спів» другого (магістерського) освітнього рівня.

Розробник:

Куришев Євген Володимирович, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інструментально-виконавської майстерності Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка;

Беренбейн Інса Самійлівна, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри інструментально-виконавської майстерності Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри інструментально-виконавської майстерності Інституту мистецтв

Протокол від « 7 » вересня 2017 року № 1

Завідувач кафедри інструментально-виконавської майстерності

(підпис)

О.С.Плохотнюк

© Куришев Є.В, Беренбейн І.С., 2017
© Київський університет імені Бориса Грінченка, 2017

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
Структура програми навчальної дисципліни	6
I. Опис предмету навчальної дисципліни	6
II. Тематичний план навчальної дисципліни	7
III. Програма навчальної дисципліни	8
<i>Змістовий модуль 1. Створення виконавської моделі творів екзаменаційної програми</i>	8
<i>Змістовий модуль 2. Сценічно-концертна апробація виконавської моделі творів</i>	9
IV. Навчально-методична карта дисципліни	10
V. Завдання для самостійної роботи	11
VI. Система поточного та підсумкового контролю	12
VII. Методи навчання	15
VIII. Методичне забезпечення курсу	15
IX. Екзаменаційні вимоги	15
X. Рекомендована література (<i>основна, додаткова</i>)	16
Орієнтовний репертуар	17
Нотний матеріал	20

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальний курс «Фортепіано» є однією з профільюючих дисциплін для студентів професійного спрямування «Сольний спів» другого (магістерського) освітнього рівня. Концепційними засадами цієї програми є поєднання теоретичного й практичного досвіду загальної та музичної, зокрема, фортепіанної педагогіки, світової композиторської практики, музичної виконавської культури для формування у студентів стійких професійних навичок гри на фортепіано.

Мета навчального курсу «Фортепіано» – забезпечити достатній рівень інструментально-виконавської компетентності студентів-вокалістів, що дозволить ефективно використовувати музичний інструмент у професійній діяльності.

Завдання курсу полягають в тому, щоб сформувати у студентів *уміння*:

- відбирати високохудожні зразки фортепіанної літератури для вивчення;
- обґрунтовувати музично-естетичну та виховну цінність обраного музичного репертуару;
- художньо переконливо та адекватно відтворювати образно-емоційний зміст виконуваних творів, добирати доцільні засоби музичної виразності, спираючись на власний музично слуховий контроль;
- використовувати та вдосконалювати навички ансамблевої гри;
- співати під власний супровід;
- транспонувати нескладний нотний матеріал;
- самостійно опрацьовувати фортепіанні твори (читати нотний текст з листа, ескізно охоплювати музичні твори та практично відтворювати їх на фортепіано).

Прогресивний розвиток виконавської майстерності студента забезпечується завдяки дотриманню *принципів* загальної та музичної педагогіки:

- свідомого самовдосконалення;
- індивідуального підходу;
- наступності навчання;
- поступового ускладнення навчального матеріалу;
- використання засобів наочності;
- опори на музично-слуховий контроль;
- розширення досвіду виконавської просвітницької діяльності.

Структура курсу містить чотири компоненти:

- а) теоретичний, який реалізується в ході індивідуальних занять з кожним студентом залежно від його здібностей та довузівської музичної підготовки;
- б) методичний, що відповідає специфіці навчання гри на фортепіано;
- в) практичний, який здійснюється в ході індивідуальних аудиторних занять, процесі вивчення музичних творів і їх художнього виконання;
- г) самостійна робота студентів, яка реалізується в конкретних завданнях для самостійного опанування в поза аудиторних індивідуальних заняттях.

Вивчення дисципліни «Фортепіано» сприяє формуванню у студентів таких фахових та загальних *компетентностей*:

- *інструментально-виконавська* (здатність застосовувати у вокальному класі навички гри на фортепіано вокальних вправ з модуляціями у всі тональності (вгору і вниз); здатність грати по нотах і підбирати на слух нескладний акомпанемент до вокалізів та вокальних творів; здатність застосовувати інструментально-виконавські навички в процесі самостійної роботи над вокальним твором);

- *інформаційна* (здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел; здатність до ефективного використання інформаційних технологій у соціальній та професійній діяльності);

- *самоосвітня* (здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку; спрямованість на розкриття особистісного творчого потенціалу та самореалізацію у музично-педагогічній діяльності; прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху).

Процес фортепіанного навчання студентів проходить у формі індивідуальних занять, яка базується на принципі інтегративного засвоєння знань та формування відповідних вмінь, що сприяє послідовному, розгорнутому у часі процесу професійного становлення студента як піаніста, розвитку його музичних, виконавських та просвітницьких здібностей в їх взаємодії. Індивідуальний навчальний план-програма студента з фортепіано на кожний семестр має бути спланований таким чином, щоб забезпечувати безперервний навчальний процес, опанування основних музичних форм та жанрів творів відповідно до рівня інструментальної підготовки студента-вокаліста.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Фортепіано»

Курс	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів відповідних ECTS</p> <p>4</p> <p>Кількість змістових модулів</p> <p>2</p> <p>Загальна кількість годин</p> <p>120</p> <p>Кількість годин на тиждень</p> <p>1</p>	<p>Шифр та назва галузі знань:</p> <p>02 – «Культура і мистецтво».</p> <p>Шифр та назва спеціальності:</p> <p>025 – «Музичне мистецтво» за професійним спрямуванням «Сольний спів».</p> <p>Освітній рівень:</p> <p>другий (магістерський)</p>	<p>Обов'язкова</p> <p>Рік підготовки</p> <p>2</p> <p>Семестри</p> <p><i>III-IV</i></p> <p>Аудиторні заняття</p> <p>29</p> <p>Практичні заняття</p> <p>29 год.</p> <p>Самостійна робота</p> <p>55 год.</p> <p>Семестровий контроль</p> <p>30 год.</p> <p>Модульний контроль</p> <p>6 год.</p> <p>Форма підсумкового контролю:</p> <p><i>IV семестр – екзамен</i></p>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Фортепіано»

II курс

№ з/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин						
		Разом	Аудиторні заняття	Практичні заняття	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Семестровий контроль	Модульний контроль
Змістовий модуль 1. Створення виконавської моделі творів екзаменаційної програми								
1.1	Осміслене, стилістично відповідне прочитання авторського тексту	26	9	9		17		
1.2	Кореляція меж інтерпретаційної свободи у створенні виконавської моделі творів	30	10	10		20		
	Модульний контроль	4						4
	Разом	60	19	19		37		4
Змістовий модуль 2. Сценічно-концертна апробація виконавської моделі творів								
2.1	Художня інтерпретація музичних творів в аудиторних формах звітності	14	5	5		9		
2.2	Виконавська реалізація власної художньої концептуально-інтерпретаційної моделі фортепіанних творів	14	5	5		9		
	Модульний контроль	2						2
	Семестровий контроль	30					30	
	Разом	60	10	10		18	30	2
	Разом за навчальним планом II курсу	120	29	29		55	30	6

III. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1

Створення виконавської моделі творів екзаменаційної програми

1.1. Осмислене, стилістично відповідне прочитання авторського тексту (9 годин)

З'ясування стилістичних ознак обраних музичних творів (композиційні, гармонічні, фактурні, метро-ритмічні, динамічні особливості). Піаністичні засоби відтворення авторського тексту. Винайдення зручної аплікатури. Винайдення та застосування відповідної артикуляції, штрихової техніки.

Основні поняття теми: засоби відтворення авторського тексту; фактура музичного твору; аплікатура та артикуляція.

Основна література: 1.1, 1.3, 1.4, 1.6.

Додаткова література: 2.1, 2.3, 2.7.

1.2. Кореляція меж інтерпретаційної свободи у створенні виконавської моделі творів (10 годин)

Аналіз різних редакцій обраних фортепіанних творів, порівняння їх з *urtext*`ом. Узагальнення власного художнього досвіду у виконанні творів різних музичних форм стильвих напрямків. Аналіз різних інтерпретацій. З'ясування тембро-динамічних ознак музичної палітри. Музично-драматургічне розкриття ідеї творів.

Основні поняття теми: художньо-виконавський досвід; музична драматургія; музична палітра; структура музичних творів; художній образ; драматургічна ідея.

Основна література: 1.5, 1.6.

Додаткова література: 2.3, 2.6, 2.7, 2.11.

Змістовий модуль 2

Сценічно-концертна апробація виконавської моделі творів

2.1. Художня інтерпретація музичних творів в аудиторних формах звітності

(5 годин)

Драматургія музичних творів у контексті часового простору. Інтерпретаційна модель музичних творів (власний виконавський проект). Засоби художнього відтворення музики у фортепіанному мистецтві. Утворення музичних образів відповідно до стилю. Індивідуальний стиль піаніста та виконавський артистизм.

Основні поняття теми: часовий простір; модель музичних творів; стиль та артистизм.

Основна література: 1.1, 1.4, 1.5, 1.6.

Додаткова література: 2.3, 2.4, 2.6, 2.8.

2.2. Виконавська реалізація власної художньої концептуально-інтерпретаційної моделі фортепіанних творів (5 годин)

Художньо-виконавська образність та стилістична достовірність інтерпретаційної моделі музичних творів. Поліваріантність фортепіанної інтерпретації. Удосконалення технічних прийомів відповідно до художнього задуму. Відпрацювання варіантів педалізації та оркестрового урізноманітнення звучання фортепіанних творів. Удосконалення змістовного та виразного виконання. Цілісне усвідомлення твору при реалізації виконавських завдань. Співставлення результатів діяльності з художньою концептуально-інтерпретаційною моделлю фортепіанних творів.

Основні поняття теми: поліваріантність інтерпретації; оркестрова та фортепіанна музична палітра; концептуально-інтерпретаційна модель фортепіанних творів.

Основна література: 1.1, 1.3, 1.4, 1.5, 1.6.

Додаткова література: 2.3, 2.4, 2.5, 2.10.

IV. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ

«ФОРТЕПІАНО»

**Спеціальність «Музичне мистецтво»,
професійне спрямування «Сольний спів», ОР – другий (магістерський)**

**II курс: усього – 120 год., практичних – 29 год., самостійна робота – 55 год.,
семестровий контроль – 30, модульний контроль – 6 год.**

Рік навчання	II			
Модулі	Змістовий модуль I		Змістовий модуль II	
Назва модуля	Створення виконавської моделі творів екзаменаційної програми		Сценічно-концертна апробація виконавської моделі творів	
Кількість балів за модуль	<i>264,5 бали</i>		<i>185 бали</i>	
Теми занять та кількість балів	Осміслене, стилістично відповідне прочитання авторського тексту (0,5 балів – відвідування, 10 – за роботу під час заняття, разом - 94,5)	Кореляція меж інтерпретаційної свободи у створенні виконавської моделі творів (0,5 балів – відвідування, 10 – за роботу під час заняття, разом – 105)	Художня інтерпретація музичних творів в аудиторних формах звітності (0,5 балів – відвідування, 10 – за роботу під час заняття, разом – 52,5)	Виконавська реалізація власної художньої концептуально- інтерпретаційної моделі фортепіанних творів (0,5 балів – відвідування, 10 – за роботу під час заняття, разом – 52,5)
Самостійна робота та кількість балів	Самостійна робота №1 <i>20 балів</i>	Самостійна робота №2 <i>20 балів</i>	Самостійна робота №3 <i>(25 балів)</i>	Самостійна робота №4 <i>(30 балів)</i>
Види поточного контролю та кількість балів	Модульне контрольне прослуховування 1 (25 балів)		Модульне контрольне прослуховування 2 (25 балів)	
Підсумковий рейтинговий бал	449,5 бали за період роботи до екзамену (коефіцієнт: 449,5 : 60 = 7,49)			
Підсумковий контроль	Екзамен – 40 балів			

V. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

II курс

№ тем	Зміст завдання	К-сть годин	Література	Академічний контроль	Бали
Змістовий модуль 1.					
Створення виконавської моделі творів екзаменаційної програми					
1.1	Поглиблене ознайомлення з текстом поліфонічного твору	5 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
1.1	Вивчення нотного тексту поліфонічного твору	4 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
1.1	Поглиблене ознайомлення з текстом твору крупної форми	4 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
1.1	Вивчення нотного тексту твору великої форми	4 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
1.2	Поглиблене ознайомлення з текстом твору кантиленного характеру	5 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
1.2.	Вивчення нотного тексту твору кантиленного характеру	5 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
1.2	Поглиблене ознайомлення з текстом віртуозного твору.	5 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
1.2	Вивчення нотного тексту віртуозного твору	5 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
Разом		37 год.			40 б.
Змістовий модуль 2. Сценічно-концертна апробація виконавської моделі творів					
2.1	Формування програми техніко-тактичних дій інтерпретації поліфонічного твору.	2 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
2.1	Динамічний план інтерпретації поліфонічного твору.	2 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
2.1	Зорові та слухо-моторні уявлення піаніста у процесі формування інтерпретаційної моделі поліфонічного твору.	1 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
2.1	Формування програми техніко-тактичних дій інтерпретації твору великої форми.	2 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
2.1	Динамічний план інтерпретації твору великої форми.	2 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
2.2.	Зорові та слухо-моторні уявлення піаніста у процесі формування інтерпретаційної моделі твору великої форми.	1 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
2.2.	Динамічний план інтерпретації твору кантиленного характеру.	1 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
2.2.	Формування програми техніко-тактичних дій інтерпретації твору кантиленного характеру.	2 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.

2.2.	Зорові та слухо-моторні уявлення піаніста у процесі формування інтерпретаційної моделі твору кантиленного характеру.	1 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
2.2.	Динамічний план інтерпретації віртуозного твору.	2 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
2.2.	Формування програми техніко-тактичних дій інтерпретації твору віртуозного характеру.	2 год	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
	Разом	18 год.			55 б.
Усього		55 год.			95 б.

VI. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Навчальні досягнення магістрантів з дисципліни «Фортепіано» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладена обов'язковість модульного контролю, накопичувальна система оцінювання рівня знань, умінь і навичок.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види контролю.

Максимальний рейтинговий показник – 100 балів.

Максимальна кількість підсумкових балів у III – IV семестрах за період роботи до екзамену становить:

- **449,5 балів**, що прирівнюється до **60 балів** з урахуванням коефіцієнта (**7,48**).
- **40 балів** – за складання екзамену без урахування коефіцієнта.

Розподіл балів за видами навчальної діяльності II курс

№	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів за одиницю	Одиниць	Всього
1	Відвідування практичних занять	0,5 б.	29	14,5 б.
2	Робота на практичних заняттях	10 б.	29	290 б.

3	Модульні контрольні прослуховування	25 б.	2	50 б.
4	Самостійна робота	5 б.	19	95 б.
Усього за період роботи до екзамену (без урахування коефіцієнта). Коефіцієнт – 7,49				449, 5 б.
5	Екзамен			40 балів

Порядок переведення рейтингових показників успішності в європейську шкалу ECTS

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82 – 89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75 – 81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69 – 74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60 – 68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35 – 59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з

		можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1 – 34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

**Розподіл балів за темами змістових модулів,
що присвоюються студентів упродовж вивчення навчального курсу
«Фортепіано»**

II КУРС

III СЕМЕСТР		МКП
Змістовий модуль 1 (практичні заняття + самостійна робота)		
Тема 1.1	Тема 1.2	
114,5	125	25
264,5 бала		

IV СЕМЕСТР		МКП
Змістовий модуль 2 (практичні заняття + самостійна робота)		
Тема 2.1	Тема 2.2	
80	80	25
185 бали		

Усього за період роботи до екзамену (без урахування коефіцієнта) –
449,5 бала. Коефіцієнт – 7,49 Екзамен – 40 балів.

VII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

- **за джерелом інформації:** словесні (пояснення, розповідь, бесіда), наочні (практично-виконавський показ, спостереження);

- **за логікою передачі і сприймання навчальної інформації:** індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні;

- **за ступенем самостійності мислення:** репродуктивні, пошукові, дослідницькі;

- **за ступенем керування навчальною діяльністю:** під керівництвом викладача, самостійна репетиційна робота студентів з нотним матеріалом.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- **методи стимулювання інтересу до навчання:** виконавський показ викладача, створення ситуації зацікавленості, заохочення до концертної діяльності.

VIII. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

1. Навчальні посібники (нотна література, касети, компакт-диски, відеозаписи).
2. Робоча навчальна програма «Музичний інструмент».
3. Електронні підручники.
4. Методична та науково-педагогічна література з проблем фортепіанної підготовки, Інтернет-ресурси.
5. Репертуарні збірки фортепіанної музики: сонати, поліфонічні твори, концертні п'єси, фортепіанні мініатюри.

IX. ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ВИМОГИ

Програма екзамену складається з творів, різних за змістом, стилем, фактурою і формою, які повинні максимально відображати рівень виконавських навичок і умінь студента, а також рівень його загальної музичної культури.

Програма екзамену повинна включати:

- 1 поліфонічний твір або твір великої форми чи його окремі частини (соната, сонатина, варіації, рондо тощо);
- 1 фортепіанна мініатюра.

Зразки програм екзамену з фортепіано

1. Й.-С. Бах. Куранта або М.Клементі. Соната До мажор.
2. Ф. Шопен. Прелюд соль мінор.

1. Й.-С. Бах. Інвенція соль мінор або Й.Гайдн. Соната Соль мажор, I ч.
2. М. Колесса. Прелюд.

Х. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

- 1.1. Алексеев А. Д. Методика обучения игре на фортепиано /А.Алексеев. – М.: Музыка, 1978. – 287 с. (В бібліотеці Інституту мистецтв є 2 екземпляри);
- 1.2. Арчажникова Л. Г. Профессия – учитель музыки / Л.Арчажникова. – М.: Музыка, 1994. – 111 с. (В бібліотеці Інституту мистецтв є 4 екземпляри);
- 1.3. Баренбойм Л. А. Путь к музыцированию. – 2-е изд./ Л.Баренбойм – Л.: Сов. композитор, 1973. – 270 с. (В бібліотеці Інституту мистецтв є 1 екземпляр);
- 1.4. Выготский Л. С. Психология искусства/ Л.Выготский. – М: Искусство, 1963. – 576 с. (В бібліотеці Інституту мистецтв є 1 екземпляр);
- 1.5. Курышев Е. В. Исполнительская практика как форма профессиональной подготовки учителя музыки / Е.Курышев. – К.: КГПИ, 1989. – 75 с. (В бібліотеці Інституту мистецтв є 1 екземпляр);
- 1.6. Нейгауз Г.Г. Об искусстве фортепианной игры : Записки педагога. 5-е изд. / Г.Нейгауз . – М.: Музыка, 1988 . – 240 с. ((В бібліотеці Інституту мистецтв є 5 екземплярів).

Додаткова література

- 2.1. Воробкевич Т.П. Методика викладання гри на фортепіано / Т.Воробкевич. . – Львів : ЛДМА, 2001 . – 244 с.
- 2.2. Гат Й. Техника фортепианной игры / Йозеф Гат. – М. – Будапешт, 1967. – 244 с.
- 2.3. Кашкадамова Н.Б. Мистецтво виконання музики на клавішно-струнних інструментах : Навч. Посібник / Н.Кашкадамова . – Тернопіль : СМП «Астон», 1998 . – 240 с.
- 2.4.Київська фортепіанна школа .Імена та часи: монографія/ авт. Проекту Т.О.Рощина; авт.-упоряд. Т.О.Рощина, О.В.Ринденко.- К.: НМАУ ім. П.І.Чайковського, 2013.- 630 с.
- 2.5. Маккиннот Л. Игра наизусть / Л. Маккиннот. – Л.: Музыка, 1967. – 143 с.
- 2.6. Мартинсен К. А. Индивидуальная фортепианная техника (на основе звукотворческой воли)/ Карл Адольф Мартинсен; [пер. с нем. В. Л. Михелис]; ред. Г. М. Когана. – М.: Музыка. 1966. – 217 с.
- 2.7. Мартинсен К. А. Методика индивидуального преподавания игры на фортепиано / Карл Адольф Мартинсен; [пер. с нем. В. Л. Михелис]; ред. Л. И. Ройзмана. – М.: Музыка, 1977. – 127 с.
- 2.8. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва. Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін. – К.: Освіта України, 2008. – 274 с.
- 2.9. Рейковский Я. Экспериментальная психология эмоций / Я. Рейковский; [пер. с польск., вступ. ст. В.Н. Вилюнаса]. – М.: Прогресс, 1979. – 391 с.
- 2.10. Савшинский С. И. Пианист и его работа / Самарий Ильич Савшинский. – Л.: Музыка, 1964. – 185 с.
- 2.11. Савшинский С. И. Работа пианиста над музыкальным произведением / Самарий Ильич Савшинский. – Л.: Музыка, 1964. – 187 с.
- 2.12. Савшинский С. И. Работа пианиста над техникой / Самарий Ильич Савшинский. – Л.: Музыка, 1964. – 106 с.
- 2.13. Савшинский С. И. Режим и гигиена работы пианиста / Самарий Ильич Савшинский. – Л.: Сов. Композитор, 1963. – 119 с.

Орієнтовний репертуар

Поліфонія

Бах І.	ХТК, Маленькі прелюдії і фуги. Французські сюїти. Інвенції та симфонії. Клавірні сюїти.

Бах К.Ф.

Рондо з сюїти сі мінор

Гендель Г.

Чакона Фа-мажор.

Кабалевський Д.

Прелюдії та фуґи.

Регер М.

Фуґетта тв.17.

Скорик М.

Прелюдії та фуґи Соль-

мажор,

Мі-мінор, Ля-мажор.

Хіндеміт П.

Фуґа Фа-мажор.

Шумейко В.

Прелюдія та фуґа Соль-

мажор.

Велика форма

Бетховен Л.

Сонати, Сонатини (за вибором). Рондо До-мажор.

Гайдн Й.

Сонати (за вибором).

Гендель Г.

Соната-фантазія До-мажор.

Глінка М.

Варіації на тему романсу

Аляб`єва «Соловейко»,

Гріґ Е.

Соната Мі-мінор.

Клементі М.

Сонати (за вибором)

Моцарт В.

Сонати (за вибором),

Скарлатті Д.

Сонати (за вибором).

Хачатурян А.

Сонатина До-мажор.

Чімароза Д.

Сонати (за вибором).

П'єси

Аренський А.

Арабеска. Незабудка.

Бабаджанян А.

Елегія Соль-мінор.

Бетховен Л.

Контрданси. Екосези.

Багателі.

Гершвін Дж.

Прелюдії (за вибором).

Глінка М.

Баркарола.

Гріґ Е.

Ліричні п'єси.

Дремлюґа М.

Прелюд Фа-дієз мажор.

Колеса М.

Картини Гуцульщини.

Косенко В.

24 дитячі п'єси для

фортепіано.

Лисенко М.

Експромти. Елегії. Вальси.

Ліст Ф.

Мендельсон Ф.
Прокоф'єв С.

Равель М .
Рахманінов С.
вибором).
Сасько Г.
Сен-Санс К.
Степовий М.
Фільд Дж.
Чайковський П.
вибором).
Шопен Ф.
Прелюдії.

Шостакович Д.
Шуберт Ф.
Експромти.
Шуман Р.

Якушенко І.
вибором)

Втіха №4,5.
Ноктюрни Мі-мажор,
Ля-мажор.
Забутий вальс. Експромт.
Пісні без слів (за вибором).
Миттевості тв. 22.
Сарказми тв. 17.
Павана.
Елегія. Прелюдії (за

Сюїта «Граю джаз» .
Карнавал тварин.
Маленька поема. Прелюд.
Ноктюрни .
Дитячий альбом (за

Ноктюрни. Вальси.

Полонези (за вибором).
Прелюдії (за вибором).
Музичні моменти.

Дитячі сцени. Альбом для
Юнацтва.
Джазовий альбом (за

Нотний матеріал

1. Барвінський В. Сонати. – К., 1990. – 64 с.
2. Барвінський В. Твори для фортепіано. Упорядник С. С. Павлишин. – К., 1988. – 158с.
3. Бах Й. С. Добре темперований клавір. 48 прелюдій та фуг. Том I. Редакція Б. Муджеліні. – К., 1973. – 125 с. Т. II – К., 1994. – 134 с.
4. Бах Й. С. Двоголосні інтенції. – К., 2004. – 31 с.
5. Бах Й. С. Маленькі прелюдії та фуги. – К., 1993. – 48 с.
6. Бетховен Л. Вибрані фортепіанні твори. – К., 1975. – 68 с.
7. Бетховен Л. П'єси для фортепіано. – К., 1993. – 79 с.
8. Бетховен Л. 32 сонати для фортепіано. Т.І. – Москва, 1989. – 303 с. Т. II. – 1991. – 344 с.
9. Бортнянський Д. Сонати. – Ленинград, 1989. – 27 с.
10. Виборні етюди російських композиторів. – К., 1987. – 134 с.
11. Гаврилин В. П'єси. Для фортепіано. Т.І. – Москва, 1996. – 44 с.
12. Гайдн Й. Сонати для фортепіано. – Москва, 2008. – 164 с.
13. Гедике А. Двенадцать мелодических этюдов. – Москва, 1999. – 45 с.
14. Глинка М. П'єси. – Ростов – на – Дону, 1998. – 72 с.
15. Гречанинов А. Детский альбом. Бусинки. – Москва, 1988. – 31 с.
16. Григ Э. Лирические пьесы. – Москва, 2006. – 202 с.
17. Гріг Е. Поетичні картинки для фортепіано. – К., 1967. – 18 с.
18. Кабалевський Д. Фортепіанная музыка для детей и юношества. – Москва, 1974. – 28 с.
19. Клементі М. Сонатини. – К., 1993. – 23 с.
20. Косенко В. 24 дитячі п'єси для фортепіано. Редакція М. Б. Степаненка. – К., 1994. – 62 с.
21. Левченко Л. Музичне джерельце. Збірка музичних творів. Випуски 1,2,3,4. – Харків, 2004 р.
22. Лешгорн А. Этюды, соч. 65. – Москва, 2005. – 31 с.
23. Мошковский М. 15 Virtuozных этюдов, соч. 72. – Москва, 1994. – 23с.
24. Моцарт В. Избранные сонаты. Редакция К. Мартинсена, В. Вайсмана. – Ростов – на – Дону 1998. – 133 с.
25. Моцарт В. Три сонати для фортепіано. – К., 1993. – 32 с.
26. Популярні твори для фортепіано. Вип. 3. Укладач Б.Р. Верещагін. – К., 1977. – 39 с.
27. П'єси та ансамблі для фортепіано. Упорядник Ю.В. Доля. – К., 2005. – 31 с.

28. Сонатини для фортепіано. Для середніх класів ДМШ. Упорядкування Ю.В. Долі. – К., 2008. – 29 с.
29. Українська фортепіанна музика. Педагогічний репертуар для дітей та юнацтва. Навчальний посібник. Упорядники О.С. Завадська, О.С. Казачук. – К., 2006. – 162 с.
30. Фортепіано 5 клас. Перша частина Учбовий репертуар для дитячих музичних шкіл. Упорядник Б.О. Милич. – К., 1989. – 111 с.
31. Фортепіано 5 клас. Друга частина Учбовий репертуар для дитячих музичних шкіл. Упорядник Б.О. Милич. – К., 1989. – 103 с.
32. Фортепіано 6 клас. Перша частина Учбовий репертуар для дитячих музичних шкіл. Упорядник Б.О. Милич. – К., 1988. – 103 с.
33. Фортепіано 6 клас. Друга частина Учбовий репертуар для дитячих музичних шкіл. Упорядник Б.О. Милич. – К., 1988. – 95 с.
34. Фортепіано 7 клас. Перша частина Учбовий репертуар для дитячих музичних шкіл. Упорядник Б.О. Милич. – К., 1989. – 119 с.
35. Фортепіано 7 клас. Друга частина Учбовий репертуар для дитячих музичних шкіл. Упорядник Б.О. Милич. – К., 1982. – 112 с.
36. Чайковський П. Дитячий альбом, тв. 39. – К., 1995. – 40 с.
37. Чайковский П. Времена года. – Москва. 1998. – 56 с.
38. Шопен Ф. Сім прелюдій. Для фортепіано. – К., 2003. – 8 с.
39. Шуман Р. Альбом для юнацтва. Редакція О.Б. Гольденвейзера. – К., 1993. – 36 с.
40. Щуровський Ю.С. Вибрані твори для фортепіано. – К., 1987. – 79 с.
41. Щуровський Ю.С. Калейдоскоп. Дитячі п'єси для фортепіано. – К., 1982. – 39 с.